Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

„***Szenvedélybetegek közösségi ellátása és alacsonyküszöbű ellátása***” c. oktatási program

A KÖZÖSSÉGI ADDIKTOLÓGIAI ELLÁTÁS ELMÉLETI ALAPJAI 4.

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 ÉS A VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 AZONOSÍTÓSZÁMÚ, SZOCIÁLIS HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE CÍMŰ KIEMELT PROJEKT

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A KÖZÖSSÉGI ADDIKTOLÓGIAI ELLÁTÁS ELMÉLETI ALAPJAI

CSALÁDKONZULTÁCIÓ ELMÉLETI ÖSSZEFÜGGÉSEI, EZZEL FOGUNK RÉSZLETESEN FOGLAKOZNI

A CSALÁD FOGALMA

- Bowlby: a tagok egymáshoz való ragaszkodásából származó konstrukció.
- Egy fedél alatt élő kisközösség, amelynek tagjait egyrészt házassági kötelék, másrészt pedig gyermek-szülő kapcsolat fűz egymáshoz.
- Burgess: a család olyan interakcióban álló személyek egysége, akiket egymással való érintkezésükben a társadalmi szerep betöltésére irányuló törekvés irányít.
- Minuchin (1974) : A családot olyan természetes fejlődési egységnek fogta fel, amely több stádiumon keresztül fokozatosan fejlődve, a saját szerveződésén belül mindig újra meg újra átalakul, de eközben tagjai számára a folytonosságot fenntartja.
- A családstruktúra a funkcionális követelmények láthatatlan összessége, amelyek meghatározzák a család tagjainak interakcióit.

RENDSZERSZEMLÉLET FOGALMA I.

Az elmélet szerint a családi rendszer olyan egység, melynek jól megfigyelhető egyedi sajátosságai, működés módja, szabályai vannak (Solymosi, 2004). A család működését befolyásolja a család nagysága, szerkezete, a tagok szerepe. A családi rendszer önszabályozó, amelyet saját szabályai irányítanak. A rendszernek két fő sajátossága van:

1) a homeosztázis fenntartása, stabilitásra törekvés;

2) az új körülményekhez való alkalmazkodás.

RENDSZERSZEMLÉLET FOGALMA II.

- A család működését ennek a két funkciónak az egymáshoz való viszonya határozza meg (Herman és Berlin, 1997).
- A családi rendszer homeosztázisa azt jelenti, hogy minden család működésének megvan a maga optimális szintje.
- Ha valamilyen probléma miatt eltérnek az optimális működéstől a visszacsatolás révén olyan folyamatok indulnak meg a családban, amelyek a működés optimális, egyensúlyi szintjét célozzák meg visszaállítani.

RENDSZERSZEMLÉLET FOGALMA III.

A családtagok kölcsönös függésben vannak egymással, cselekedeteik hatással vannak a családban mindenkire, elkerülhetetlenül és kölcsönösen befolyásolják egymást. Cirkuláris okságnak nevezzük azt a jelenséget, amikor a kölcsönhatások rendszere miatt minden tag viselkedése oka és következménye is a másik viselkedésének. Más szóval, a rendszerben egy tagot érintő változás kihat a rendszer többi tagjára, pl.: egyik családtag megbetegedése, a gyerek iskolába lépése, a munka elvesztése (Solymosi, 2004).

A családi rendszer hierarchikus felépítésű, a felnőtteknek nem csak plusz jogaik, hanem plusz felelősségük és kötelességeik is vannak.

A családi rendszer alrendszerekből épül fel, amelyek működése meghatározza az egész rendszer működését.

SOKFÉLE CSALÁD

- Házaspár
- Házaspár gyermekkel
- Egy szülő gyerekkel
- Nukleáris családi háztartások
- Kiterjesztett családi háztartások
- Több családmagból álló háztartások
- Olyan háztartások, amelyeknek tagjai közül senki sem tartozik ugyanazon családmaghoz
- Egyszemélyes háztartás

Háztartás fogalma: együtt lakó és a megélhetési költségeket megosztó, együtt fogyasztó emberek csoportja

CSALÁD A MAI VILÁGBAN

- Első házasságkötés átlagos életkora nő (25 év most)
- Megnőtt a házasságon kívül együttélők aránya
- Megnőtt a házasságon kívüli születések száma
- Emelkedő válási arányszámok
- Egyszemélyes háztartások növekedése
- Egyszülős családok számának növekedése
- Csökkenő családi gyerekszám

Családi problémák

- Családtagok intrapszichés problémai
- A kialakult szerepstruktúrájában is működésében rejlő problémák
- Interperszonális konfliktusok
- A nukleáris család és rokonság kapcsolatában ható problémák
- A család, a családtagok és külső referenciacsoportok közti feszültségek
- A makrostrukturális döntések, intézkedések, folyamatok családi szinten problémákat indukáló hatásai

A családi rendszer jellege

- **Kohézió**: a családtagok közötti érzelmi közelséget jelenti
- **Alkalmazkodó képesség**: a családi rendszer rugalmasságát jelenti
- **Kommunikációs stílus**: A családtagok közötti kapcsolat egyik fontos ismérve - fontos a változás elindításában

A kohézió zavarai a családokban

- **Elszakadó családtagok**: nincs mi tudat, nincs közelség,lojalitás
- **Elkülönülő családtagok**: szerény mi tudat, lojalitás gyenge, érzelmi közelség csekély
- **Cél**: Összekapcsolódó családok(erősebb mi tudat, mint az egyéniség hangsúlyozása, érzelmi közelség, kölcsönös függés)

A károsító szerepek következményei a gyermek lelkiállapotára

- Pszichés zavarok
- Szomatikus zavarok
- Tanulási zavarok
- Magatartászavarok

Jellegzetes nevelői stílusok

- a szeretet csekély kifejezése
- nincs biztonság a családban
- az erő rapszodikus volta
- érzelmi bizonytalanság
- szorongás gyakori jelenléte
- a gyereknek tulajdonítják a nehézségek jelentkezését - „bűnbak képzés”
- neurotizáció

A család mint, fejlődési folyamat

- bizonyos szakaszokra jellemző helyzetek, szerepek, kommunikációs stílusok és problémák
- az egyes szakaszok közötti átmenet alkalmazkodást, rugalmasságot igényel

ha ez nincs normatív krízisről beszélünk

- paranormatív krízis: a családi életciklustól független hirtelen bekövetkező változás okozta krízis

A családoknál gyakran jelentkező problémák

- a családok identitásának hiánya
- a gyermekek nevelésével kapcsolatos feszültségek
- a család anyagi feltételei megteremtésének nehézségei
- A pénz kezelése, pénzbeosztás
- alkalmazkodási nehézségek egymáshoz illetve a lakótársakhoz
- kommunikációs zavarok
- konfliktusok kezeléséből adódó problémák
- az életritmus, életmód, szokások, hagyományok hiánya
- A közös élettér kialakításából adódó nehézségek
- szerep problémák

A segítő szemlélete

- Ha a terapeuta a kivételeket sikerként írja le, a páciens elkezdi másként látni saját világát és egyre többször fogja csinálni azt, amiről látja, hogy jó neki.
- Fontos, hogy a család el tudja hinni, hogy tényleg az ő kezében van probléma megoldásának kulcsa.
- A terápia alatt a megoldások keresésére kell fektetni a hangsúlyt.
- Minél több olyan gondolatot, érzést, viselkedésformát ismertessünk meg, amelyek új minőséget jelentenek.
- A legfontosabb elv, hogy mindig változás van és ez remény forrásul szolgál a páciensnek.

Változást elindító segítő kérdések I.

- Mi lesz az első jele annak, hogy legyőzi a problémát?
- Mi lesz az első, dolog, amit Ő megtesz, és az azt fogja bizonyítani Önnek, hogy beindult - a változás?
- Honnan fogja tudni, hogy mikor kezd ez megtörténni?
- Mit tesz azért, hogy a dolgok ne forduljanak még rosszabbra?
- Ezek a kérdések jelzik, hogy mindig vannak olyan dolgok, amit a páciens megtehet.
- A terapeutának meg kell tartania a könnyed, optimista hozzáállást, ami nem mindig könnyű.
- A páciens, ha úgy érzi, nem hallgatják meg részletesen, azt gondolja, hogy nem vagyunk elég segítőkészek és nem jön vissza.

Dicséret, mint erőforrás

- Mi a teendő, ha a páciens túl pesszimista, bele van ragadva a problémába?

- A hangsúlyt még inkább a dicséretekre helyezzük, kiemeljük mindazt a pozitívumot, amit a páciens csinál, gondol és jó számára, akár a panaszukkal kapcsolatos akár mással.

- A kliensek sokszor erős kudarcérzést élnek át, szidást várnak, bűnösnek érzik magukat.

- Ha megtaláljuk azokat a pontokat, amiket meg lehet dicsérni, megfordíthatóvá válnak a negatív érzések és a páciens megsegítődik abban, hogy elhiggye, képes a változtatásra.

A sikeresség kérdése

- Ha a kliensek azt jelzik, hogy nincs változás, nem szabad feladni. Előfordul, hogy a páciens elvárásai az elérhető célokra vonatkozva megnőttek és már nem úgy nézi a változást, vagy más problémára panaszkodik. Ezért fontos tisztázni a terápia célját.
- Olyan is előfordul, hogy bár a páciens nem észlel változást, a terapeutával közösen, átnézve az eltelt időszakot, mégis felfedeznek elmozdulást.
- Ha helyzet mégsem javul, együtt meg kell próbálni feltárni minden egyes magyarázatot, amiért a változás elmaradhatott.
- Fontos megkérdezni, mit tesz a kliens, ami megállítja a dolgok rosszabbra fordulását – fontos információ az erővonalaival kapcsolatban.

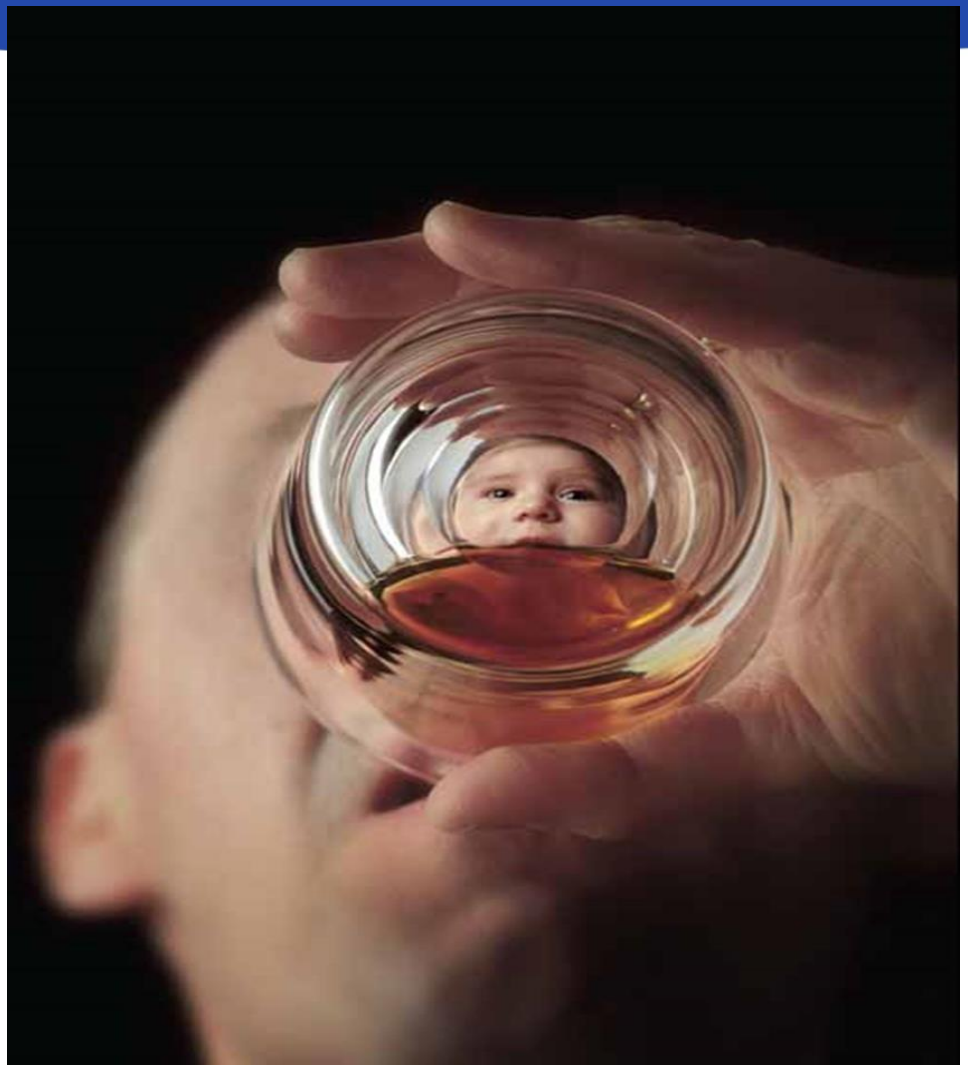

A szenvedélybetegség az egész család betegsége.

„Ha egészséges lenne a családi rendszer, akkor változásra késztetné, vagy kivetné magából az szenvedélybeteget.” (Szikszay-Tóth)

„Minden egyes szenvedélybeteg legalább négy másik embert – házastársat, gyereket, munkatársat – hoz súlyos helyzetbe.”

A család tévhitei

- „De ő olyan jó ember.”
- „De nekünk otthon nincs problémánk.”
- „De ő nem mindig részeg”
- „De ő nem csavargó.”
- „De nem úgy néz ki, mint egy alkoholista.”
- „De olyan jó családból származik.”

A szenvedélybetegség hatása a családra I.

A függők, ahogyan gondolkoznak és viselkednek, nem csupán rájuk nézve veszélyes, hanem családjuk tagjaira személyenként és a családra, mint egységre.

Gyanakvás

A családtagok gyakran gyanakvóan szemlélik az alkoholista tetteit, amelyek gyakori felelősségre vonáshoz és konfliktusokhoz vezetnek, attól függetlenül, hogy isznak-e. Ez a krónikus gyanúsítás mindenkit érzelmileg megterhel.

Elszigetelődés a családtól

Az alkoholistákat nélkülözik a családi feladatok elvégzésénél. Érzelmileg sem közelítenek hozzájuk a családtagok. A szenvedélybeteget a családok kizárják a mindennapi döntésekből.

Az ivás a pénzügyi biztonságot is veszélyezteti. Ezek a dolgok bizonytalanságot keltenek a családtagokban.

A szenvedélybetegség hatása a családra II.

Bűnösség érzés

- A családtagok magukat hibáztatják az ivás miatt.
- Azt kezdik hinni, hogy az ő sikertelenségük miatt isznak az alkoholisták, és minden rendben lenne, ha ők jobbak lennének.

Bizonytalanság érzés

- A családtagok félnek az ivás előre nem látható következményeitől, a hangulatváltásoktól, az ingerlékenységtől, a haragtól és néha még az agressziótól is. Attól is tartanak, hogy a dolgok rosszabbodni fognak és a család szétesik.

A szenvedélybetegség hatása a családra III.

Csalódottság érzés

- A családtagok állandóan csalódottak a meg nem tartott ígéretek miatt. Ez azért van, mert az alkoholisták gyakran nem tudnak az ígéretüknek és az elvárásoknak megfelelően élni.

Izoláció kialakulása

- A családtagok elszigetelődnek egymástól azon íratlan szabály miatt, hogy ne beszéljék meg a problémákat. Mindenki egyedül próbál megoldást találni a bajok feldolgozására és a normális családi kommunikáció felbomlik.
- A családtagok elkerülik azokat az eseményeket, ahol inni lehet és nem hívnak embereket az otthonukba. Ez a jelenség is meggátolja őket abban is, hogy a családon kívül kérjenek segítséget.

Was last night really worth it?
It's not the drinking It's how we're drinking

A szenvedélybetegség hatása a családra IV.

Feszültség érzés

- Az addiktív személy egyre több igazságtalan követelést támaszt a családdal szemben, a családtagok ingerültté válnak. Ez feszültséget okoz a kapcsolatokban és a családi egység felbomlásával fenyeget.
- Az érzelmi lehangoltság, amelyet az alkoholista okoz az ivással, mindenkit elkeserít és elkeseredett hangulatot okoz, amely szétfeszíti azokat a kapcsolatokat, amelyek a családot összetartják.

Szenvedélybetegség és a gyermek

- A szenvedélybeteg szülők gyermekei 24 százalékkal több időt töltenek kórházban és 30 százalékkal hosszabb ideig.
- A szenvedélybeteg szülők gyermekei a legnagyobb rizikócsoporta saját szenvedélybetegség kialakulásában (6-szor nagyobb kockázat!), vagy egyéb pszichés zavarok megjelenésében.
- Az alkoholbeteg családok gyermekeinek több mintegy harmada később maga is szenvedélybeteggé válik. 33-40% (Alkohol, drog, viselkedéses szenvedélybetegségek.).
- Az alkoholbeteg szülők gyermekeinek egyharmada mutat pszichés zavarokat. (Pl.: szorongás, depresszió, személyiségzavarok.

Szenvedélybetegség és a gyermek

- A WHO adatai alapján Magyarország világviszonylatban a 8. helyen áll az alkoholfogyasztás terén, azonban nagyon kevés szó esik a szenvedélybetegség egyik legnagyobb áldozati csoportjáról: az alkoholfüggőségben szenvedők gyermekeiről.
- A szülők függősége társadalmi szinten, pszichésen és gazdasági értelemben is hatással van a gyermekek életére, amely a későbbiek során, felnőttkorukban is kihat rájuk.
- A szenvedélybetegek gyermekeinél a feszültségek kezelése alapján 4 jellemző szerepet azonosítottak a segítők.

Gyermeki szerepminták

A HŐS

◆A család becsületén esett csorbát különösen sikeres és kifogástalan magatartással próbálják jóvátenni.

◆A társfüggőt igyekeznek tehermentesíteni.

◆Koraérettek, illetékesek, fegyelmezettek.

◆„Magányos harcos” tünet.

◆Cél: a szenvedélybetegség megoldódása.

◆Pozitívum: a család önértékelése nőhet.

Gyermeki szerepminták

A DEVIÁNS

- A problémás viselkedésű gyerekre hárul a figyelem.

Gyakran kerül konfliktusba a környzetével

- A figyelem miatt a problémás viselkedést.

- Pozitívum: a függőbeteg kimozdul az érdeklődés középpontjából.

Gyermeki szerepminták

A BOHÓC

- Bohóckodással próbálja a család lappangó depresszív alaphangulatát megváltoztatni (erőltetett, ezért idétlen).
- A figyelem középpontjába kerül
- Igyekszik a negatív történésekből „ viccet” csinálni, hogy túl tudja élni.
- Nem elismerést kapnak, hanem lenéző, félig tréfálkozó választ.
- Pozitív hatás: biztosítja a családtagok érzelmi túlélését, örömet okoz.

Gyermeki szerepminták

- **A HALLGATAG**

- A gyermek azt képzeli, hogy nincs helye ebben a rendszerben, csak teher a család számára.
- Álmodozás a szép családi élet megvalósításáról.
- Képes függetleníteni magát a családi feszültségektől, de ezért szociálisan izolálódik.
- Igyekszik az életéből kizárni a negatív eseményeket.
- Pozitívum: megkönnyebbülés

A gyermeki szerepminták közös jellemzői

- 1. Az alapvető érzés a bizonytalanság és a bűntudat ezért az érzéseket ellenőrzés alatt kell tartani, el kell titkolni.
- 2. Amikor a család veszélyhelyzetben van, a magad szükségleténél fontosabb a másoké.
- 3. Az ember nem határolódhat el, nem hagyhatja a felelősséget másokra, mert ez vétek a többi ellen.
- 4. Minden felelősséget vállalni kell, mert ha nem, akkor felelőtlen és közömbös vagy, ezt pedig számon kérik rajtad (két véglet).
- 5. Ha valakihez közeledsz, akkor maradéktalanul a rendelkezésére kell állnod, egészen az önfeladásig, ahogy ezt a szülőknél láttad.
- 6. Sikeresnek és önállónak kell lenni, de csak részben, mert az túl nagy felelősségvállalás magadért (ha a többiek szenvednek, én sem érezhetem jól magam).
- 7. Az egyéni igényeket nem vagy csak közvetve szabad kinyilvánítani úgy, hogy az valaki más szükségletének tűnjön.

CSALÁDI SZEREPEK

- A megmentő
- A gondoskodó
- A lázadó
- A hős
- A vádló
- Az apatikus
- A beteges

A társfüggőség jellemzői

- A társfüggő (ko-alkoholista) rendszerint a függőbeteg élettársa, ritkábban az idősebb gyerek.
- A társfüggőség ott kezdődik, hogy a hozzátartozó a felelősség egyre nagyobb részét vállalja át (a gyerekek apja és anyja, döntések, gazdasági ügyek, a család irányítója).
- A partner tovább ihat, nem szembesül a következményekkel, ettől megvédik, egyre kevesebb a felelőssége.
- Ezáltal akadályozva van az a krízis, amely lehetővé tenné a változást.
- Kezdetben ez a magatartás még hiszékenységnek, vágygondolkodásnak tekinthető, később már öncsalás.
- *Schaef* szerint a társfüggőség = kapcsolatfüggőség (a társfüggő önmagát nem tartja fontosnak, mindent elkövet, hogy a kapcsolat fennmaradjon, legyen az bármilyen romboló).
- Szimbiotikus viszony alakul ki, ahol elmosódnak az én-határok, az alkoholista partner uralja hangulataikat, reakcióikat.

A társfüggőség kodependencia megjelenése a családban I.

- Élettárs vagy gyermek esetében a szenvedélybetegséggel párhuzamosan észrevétlenül alakul ki
- Bizonyított a szenvedélybetegség takargatása
- A felelősség átvállalása
- Túlzott kötelességtudat, amely megakadályozza a KRÍZIST amely változást hozhatna
- Általában nem veszik észre, vagy nem akarják észrevenni az aggasztó tüneteket
- Összezavarodottság érzés
- Nem tekintik betegségnek a kialakult függőséget
- Nem értik a beteg énvédő mechanizmusait – veszekedések bejáratott pályán
- Szégyen miatt - a már általában mindenki előtt ismert- szenvedélybetegség takargatása, tagadása

A társfüggőség megjelenése a családban II.

- Mindent elkövetnek, hogy a kapcsolat fennmaradjon
- Semminek érzik magukat.
- Nem tudják elfogadni, hogy önmagukért elfogadják őket
- Szükségük legyen rájuk azt igénylik.
- Minél kaotikusabb a helyzet a családban, annál kétségbeesetten próbálja igyekezete megsokszorozásával uralni a terepet.
- A szenvedélybeteg köré szerveződik a család

A társfüggőség megjelenése a családban III.

A társfüggők a környezet szemében mártírok: szenvednek anélkül, hogy ezt bevallanák, igaz ügyért harcolnak (összetartják a családot, takargatják partnerük függőségét) rögzítik a helyzetet.

Végül maguk is beteggé válnak (pszichoszomatikus zavarok, depresszió, szenvedélybetegség: evészavar, munkaalkoholizmus, gyógyszer, drog).

Kötelességüknek érzik mindent rendbehozni.

Mindent kézben akarnak tartani.

A partner függőségét ellenőrzés alá akarja vonni.

Meggyőződésük, hogy a családjukat ők állíthatják újra „helyes vágányra”, és akkor minden jóra fordul. Csak az ivást kell abbahagyni.

Teljesen egybeolvadnak a függővel (Az ő érzései, az én érzéseim.”)

A társfüggőség megjelenése a családban IV.

- a problémamegoldó szinten a szenvedélybeteggel való interakcióban jön létre vagy erősödik meg.
- a társfüggőre az alternatívák beszüntetése jellemző,
- a mindenkori változástól való félelem
- érzelmi védekező mechanizmusok erősödése,
- harc a kontrollért,
- valóságérzet elveszítése,

Hogyan segíthetünk a társfüggőnek?

- Fontos segítség lehet mindenkinek, ha érzi nincs egyedül!
- Segítség a saját érzelmek felismeréséhez, kimondásához
- Saját élet, személyiség fontosságának erősítése!
- Segítség a helyes viszonyulás kialakításához, és rögzítéséhez
- Az Al-anon (hozzátartozói) csoportba irányítás.

A családkonzultáció célja I.

- A tünet megszüntetése.
- Új problémamegoldó stratégiák kialakulásának lehetővé tétele.
- Azt a funkciót, amelyet a családi együttélésben a tünet töltött be, a problémamegoldás más formájával kell helyettesíteni.
- A családterápia sokszor krízist indít be a családban.

A családkonzultáció célja II.

- Annak a mítosznak a kiigazítása, hogy „itt nem lehet semmit tenni, a probléma teljesen a hatáskörünkön kívül áll”, vagy „ha nem inna, minden rendbe jönne”.
- A társfüggőség lényegének megmagyarázása (külön ülés a hozzátartozóval).
- A család felelősségének növelése (képesek meghiúsítani vagy sikeressé tenni a terápiát).

A családtagok bevonása segítő folyamatba I.

- Tapasztalataink szerint a szenvedélybetegség kialakulásának hátterében sok esetben pár között és a családban keletkezett kommunikációs zavarok állnak.
- Ezért az egész családi rendszert kell támogatni a gyógyulás folyamatában anélkül, hogy a család bármelyik szereplőjére ráterhelnénk a bűnbak szerepet.
- Ezzel a módszerrel a házastársak és a családtagok együtt keresik a kiutat a szenvedélybetegség okozta testi, lelki és szociális problémákból

A családtagok bevonása segítő folyamatba II.

- Sokszor gondot jelent, ha a partner befejezi az alkoholfogyasztást ugyanis ezután a hozzátartozónak is változtatnia kell az eddigi szerepein, viselkedésén.

- A párnak illetve a családnak közösen kell megtervezniük és megvalósítaniuk az alkoholmentes életet. Ez nehéz dolog hiszen az évek alatt kialakult társfüggő / kodependencia / magatartás kialakulása miatt nehéz a több éve kialakult viselkedési mintákat megváltoztatni.

A családtagok bevonása segítő folyamatba III.

0.Megerősítés a család számára (bók)

1.Segítőnek kell eldönteni, kit vonjon be a segítő folyamatba.

2.Bátorítani kell a több családtagot is a családi beszélgetésre.

3.Minél rövidebb időnek kell eltelnie az 1. és 2. találkozás között, annál nagyobb az esély van a változásra.

4.Nem szabad vitába bocsátkozni a családdal.

5.Erősíteni kell a családban, hogy a többiek részvétele segítheti a megoldást.

A családtagok bevonása segítő folyamatba IV.

- A család bevonására irányuló törekvés már maga előidézi a krízist, a segítő folyamat félbehagyásának veszélye nő.
- A család részvételének említése válságot idézhet elő, ez a merev családi rendszer megingásához vezet.
- Az egész bevonási eljárás tehát olyan beavatkozás, ami a felelősséget a problémáért az egész rendszerre, a páciensre és a legközelebbi hozzátartozókra helyezi.

Kérdések a családi rendszer feltérképezésére

- Mi a szerepe illetve értelme a megfigyelt rendszernek, hogy az alkoholizmus tüneteivel rendelkezik?
- Mi történik a rendszerrel ha ez megszűnik? Milyen egyensúly borul fel?
- A rendszerben mi indokolja a tünetet esetünkben, mi indokolja az ivást, milyen szerep illetve szabályok határozzák meg ?
- Milyen erők tartják fenn a mostani állapotot?
- Mi történhetett az egyensúllyal, hogy éppen most kértek segítséget?

A családkonzultáció témái

- A családtagok szerepeinek újra felosztása,
- A kommunikációs stílus változtatása,
- A döntések közös megbeszélése.
- Az érzelmek kifejezésének adekvát formáinak megtalálása,
- A gyermekkel való kapcsolat rendezése,
- A nevelési elvek egyeztetése,
- Intimitás,
- A családok identitásának hiánya,
- A gyermekek nevelésével kapcsolatos feszültségek,
- A család anyagi feltételeinek megteremtése,
- A pénz kezelés, pénzbeosztás,
- Konfliktusok kezelése,
- Az életritmus, életmód, szokások, hagyományok,
- Szerep ütközések,
- Családi szerepek megosztása,
- Közös ünnepek,

Miért van szükséges a családkonzultációra?

- A szenvedélybetegség a családrendszer sajátságos kapcsolati és kommunikációs zavarainak kifejeződése.
- A terápia tárgya nem a függőség, mint tünet, hanem a családon belüli folyamat, mely megváltoztatható, s ezzel a függőség elveszti szükségességét, feleslegessé válik.
- Ha sikeres detoxikálás után a páciens hazatérve megpróbálja a függőség előtti helyét elfoglalni a családban, a családrendszerben egyensúlyvesztés következik be visszaesés vagy más családtag megbetegedése.
- A családnak segíteni kell egy új egyensúly megtalálásában, amely nem igényel újabb betegségtünetet.

A szenvedélybeteg szerepe a családban

- A szenvedélybeteg felkínálja magát tünethordozónak –a család élete előbb-utóbb a szenvedélyeszköz köré szerveződik.
- A páciens a függőségével kerüli a felnőtté válást –partnere, szülei vagy partnere szülei játszhatják a szülői szerepet vele szemben (sokszor együtt lakik három generáció).ú
- Kezdetben felborul a családi egyensúly, de hamarosan újabb és újabb egyensúlyi rendszereket alakít ki a család, amely megtartja a függőbeteget a rendszerben, megakadályozza a kiűzetést (pl. a válást).
- Sokszor a szenvedélybeteg gyermek tartja össze szülei csődbe jutott házasságát (fáradoznak a gyógyulásáért □közös összetartó cél).

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Winfried Huber: Fordulópont a szenvedélybetegek kezelésében (Forrás Lelki Segítők Egyesülete Debrecen 1993 .)
- Insoo Kim Berg: Konzultáció sokproblémás családokkal. Családterápiás olvasókönyv, Animula Kiadó, Budapest, 2004.
- Családgondozás és iskola (szöveggyűjtemény) Szerk: Berényi András Debrecen KLTE 1995.,1996.,1998.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE